Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דרייטאגיג וואכענטליך
פשטאנד: מישטוואך אונד שבת אין
אונד קאמעט
פיר עסטערריכ-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדן — קר' ע. וו.
האלביעהריג 5 גולדן — קר' ע. וו.
פיערטעליעהריג 2 גולדן 50 קר' ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדן — קר' ע. וו.
האלביעהריג 5 גולדן 50 קר' ע. וו.
פיערטעליעהריג 2 גולדן 75 קר' ע. וו.

אויף די זיך צייטונג קאנן מאן
יעדען מאל
אבאנירען
איבער דער פרינטסיראמט-פעסטין
בעזיגונג מיט דעם עפעסאנגע דעם
עדיטאר בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולווארד נומ' 29,
וואהין מאן אויך דיא פרינטסיראמט-
אנס-גאלדען צו זענדען בעליעבע.

Nr. 130. דרייצעהנטער יאהרגאנג. פעסט, מיטטוואך כד השון ה.תרמ"ב. Pest, den 16. November 1881.

קינדער איס דער צייטיל-עדהג.

אין דיעזעם אנגענאנגסטן „איפנקלעטשטן יאהרהונדערטע" מוס דער שטאאט אין אלבע קולטום-אנגעלעגענהייטען איינגרייפען, אבר דענען ער פריהער נאר נכט געוואיסט האט, פריהער פפלעגטע נור דאס אבערהויפט איינער רעליגיאן דיא רעליגיון אנגעלעגענהייטען צו לייטען; עטצט אבער האט דער שטאאט איך דיעזע אנגעלעגענהייטען אין דיא האנד גענאממען. ער האט איינען מיניסטער פיר קולטוס אונד אונטערריכט, פיר דיא לייטונג דער רעליגיאזן אונד בילדונגס-אנגעלעגענהייטען דעם פאללעס, נון, אם אונטערריכטס-יעזען צייגען זיך יעטצט דעם שטאאטע קיינע בזנאנדערען שווערינגייטען, אללעס דיעסעס נאך בילדונג אונד איפפלעגונג, דיא שולען זונד איבערפיללט, אונד דער שטאאט זעהט זיך נור זעלטען גענאהטיגט, איינען אונטערריכטס-צוואנג אויסצואיבען, אונדערס אבער בייא דען רעליגיאנס-אנגעלעגענהייטען, גענאדאנד יעדער דראנג נאך בילדונג אונד איפפלעגונג פפלעגט זיך זא יעטצט, זיך איבער עדהג רעליגיאן הינצוגעזעטצען אונד איבערהייפט פאן דיעזער רעליגיאן עטוא וויסען צו יאללען — אונד דער קולטוס מיניסטער, דער מיט דעם אונטערריכטס-צוואנג נכט צו טהון האט, מוס זיך נון צו איינעם רעליגיאנס-צוואנג הערביילאסען. ער מוס יענע „איפנקלעטשטן קינדער" אדער דיא קינדער „איפנקלעטשער קינדער" צור טהיילנאהמע אם רעליגיאנס-אונטערריכט צווינגען.

נאמענטליך אין עסטערריך, וויא יעטצט אין פאללע דער צייטיל-עדהג פיעהרט קאנפעסיאנס-לאזע (דאס הייסט: יאללע „יעלכע זיך צו נאר קיינעם גלייכען בעקענען) עקסיסטירען, דאס דער קולטוס-מיניסטער מיט יאללען קינדערן, „יעלכע איס איינער צווייטיל-עדהג שטאממען אונד פאן דען קאנפעסיאנס-לאזע לעטצטען אלס קאנפעסיאנס-לאזע עקלעטשע ווערדען, גראסע שווערינקייטען.

אין רייכענבערג (באהמען) האט זיך יעטצט פאלגענדער פאלל צוגעטראגען:

פאר 7 יאהרען פערלייעטצט זיך דיא איינציגע טאכטער איינעס רייכען קאטהאלישען בערגבערגעס, נאמענס אننא פיקער, אין איינען יידישען יונגען רייפמאנן, נאמענס פראנץ פאלמאן. דיא פראממען קאטהאלישען לעטצטען דעם מערדענס וואהרען יעגען דיעזעס לעבענס-פערהעלטנים. פאר 6 יאהרען שטארב דער פאטער דעם מערדענס. פאר זיינעם טאדע פערמאכטע ער איינען גראסען טהייל זיינעס פערמאגענס זיינער אינציגען טאכטער; אבער אינטער דער אנדערבארען בעדינגונג, דאס דיא בעריישענדע ערבשאפט עדסט נאך אכט יאהرען דער טאכטער איסיגפאללען ווערדען זאלל, פאללס זיא וועהרענד דיעזער צייט אוהרע העלטנאן נכט אויך קיינעם אוהרער קינדער אין איינער אנדערן רעליגיאן ערצאגען ווירד. וועהרענד דיעזער אכט יאהרע זאלל דאס מערדכען בלאס דיא ערבשרעגונגסע דיעזעס ערבס אפטס-קאפיטאלס געגעבען. —

דאס אין דען יודען פערלייבטע קאטהאלישע מערדכען וויאסטע נון נכט, וואס אנפאנגען; דער יודע יאללען זיך נכט טייפען, אונד יאללען זיא ווערדען, זא פערלייערט זיא דיעזע גראסע ערבשאפט. דא ערטהיילטע אוהר אין קלייגער אדוואקאט דען ראטה, זיא מאגע זיך פיר קאנפעסיאנס-לאזע ערקלערען אונד דען יודען צווייטיל-עדהגלייהראטען. — „דענן (זאגטע דער אדוואקאט) דיא קאנפעסיאנס-לאזיגקייט קאנן נכט אלס רעליגיאנס-ווערבעל אנגעזעהען ווערדען. אין רעליגיאנס-ווערבעל דיעסס נור דאנן, ווענן מאן פאן איינער בעזיגונגען רעליגיאן צו איינער אנדערן רעליגיאן אובערטרעטט. אבער קאנפעסיאנס-לאזע דיעסס יא נור דאס פערלאסען, פערלייגנען אונד פערלייגנען ערער רעליגיאן — אונד בעדייטעט אלזא בלוס איס קיינען רעליגיאנס-ווערבעל. נון הייסט עס אבער אים טעסטאמענטע דעם פאטערס איסדריק, דאס דיא מאטער נור בייא איינעם רעליגיאנס-ווערבעל נכט ערבס-בערעכטיגט איזט, אבער אלס קאנפעסיאנס-לאזע „ווארדע זיא פאן דער ערבס-שאפט נכט איסגעשלאסען!"

דער אדוואקאט דראנג איך בייס גערכטע מיט זייגער אנזיכט דורך: דאס מערדכען גינג מיט דעם יודען איינע צווייטיל-עדהג אין; דאס צווייטיל-עדהגליעגע פאאר געגעבען נון דיס 5 יאהרען דאס ערגעגנים דעם ערבשאפטס-קאפיטאלס אונד נאך דריא יאהרען אללעטע אדם דאס גאנצע קאפיטאל איסגעפאללען ווערדען.

נון עגעשטאנד דיער איינע נעיע שווערקייט. אין דיעזער צווייטיל-עדהג עגעשטאממטער קינבע טראט מיט אנפאנגע דיעזעס שול-יאהרעס אין דיא שולע. דער קינבע איזט יאהל אין דיא מאטריקען אלס קאנפעסיאנס-לאזע איינגעטראגען. נאך דעם שול-געזעטצע אבער איזט יעדעס קינד פערפפלכטעט, אן דעם אונטערריכט אין איינער רעליגיאן טהיילצונעהמען. נאמענטליך דער נייעסטע עדלאסס דעס עסטערריכישען קולטוס-מיניסטערס פראנדעט אין עגעשטערגעסטער וויזע, דאס יעדעס קינד איינער בעשטיממטען רעליגיאן צו פאלגען דאבע אויך אין דערזעלבען אונטערריכטעט ווערדען מיססע, דיא עלטערן בעפאנדען זיך נון אן גראססער פערלעגענהייט. אין דער קאטהאלישען רעליגיאן יאללעטע דער פאטער איהן נכט אונטערריכטען לאססען, אונד זא ער איהן אין דער יידישען רעליגיאן אונטערריכטעט, פערלערט יא זיינע פיריא נאך דעם יאהרטליכע דעם טעסטאמענטעס איהרעס פאטערס דיא ערבשאפט. — דער פאטער, פראנץ פאלמאן, יאללעטע נון געלעגענע מאכען, דאס נאכדעם אין עסטערריך דיא קאנפעסיאנס-לאזען געזעטצליך עקסיסטירען, זא מאגען אויך דיעזע קינדער פאן יעדעם רעליגיאנס-אונטערריכטע בעפרייט ווערדען. — „דענן (זאגטע ער), ווענן דיא עלטערן איינען רעליגיאנס-ווערבעל פאלגעהמען, זא מיססען זיא דאך נכט אוהרע קינדער אין אוהרע דעם פיריהערען גלייבען אונטערריכטען! דא ווירד נון יעדען גלייבען פערלאסسען האבען, זא מיסسען ווירד עבענפאללס אינזערע קינדער נכט אין דעם פערלאסسענען גלייבען אונטערריכטען."

דאריין אנטוואורטעטע אבער דיא בעהארדע דעם פראנץ פאלמאן פאלגענדעס: „ווענן דיא דיעזע אוהרע פאלגערונג בייא אוהרעם ערבשאפטס-פראצעססע עבענזא געלעגענ געמאכט העטטען, זא העטטען זיא דען פראצעס פערלארען. זיא האבען יא דען פראצעס נור דעשהאלב גגעוואנגען, ווייל דאס גערכט רייכטגעוויזע צווישען רעליגיאנס-ווערבעל אונד קאנפעסיאנס-לאזיגקייט איינען אונטערשיעד מאכטע. נון שפרייכט יעטצט דיא שול-בעהארדע דאסזעלבע אוהרטהייל פאן יענעם גערכטע אים; זיא זאגט: דאס דיא פאר זעכס יאהרען שטאטגעהאבטע קאנפעסיאנסלאזיגקייט - ערלרונג דער עדהג-לייטע פראגען פאלמאן אונד אننא פיקער נכט אלס רעליגיאנס-ווערבעל אנגעזעהען ווערדען, דא איין רעליגיאנס-ווערבעל פאן איינער בעשטעהענדען רעליגיאן צו איינער אנדערן בעשטעהענדען רעליגיאן בעדייטעט; דיא קאנפעסיאנס-לאזיגקייט נור דאס פערלאסسען אונד פערלייגנען איינער רעליגיאן — אונד דיעזע אוהרע רעליגיאן דיא רעליגיאן אننא בעדייטעט אלזא בלוס איס קיינען רעליגיאנס-ווערבעל. נון הייסט עס אבער אים טעסטאמענטע דעם פאטערס איסדריק, דאס דיא מאטער נור בייא איינעם רעליגיאנס-ווערבעל נכט ערבס-בערעכטיגט איזט, אבער אלס קאנפעסיאנס-לאזע „ווארדע זיא פאן דער ערבשאפט נכט איסגעשלאסسען!"

דער אדוואקאט דראנג אויך בייס גערכטע מיט זייגער אנזיכט דורך: דאס מערדכען גינג מיט דעם יודען איינע צווייטיל-עדהג אין; דאס צווייטיל-עדהגליעגע פאאר געגעבען נון דיס 5 יאהרען דאס ערגעגנים דעם ערבשאפטס-קאפיטאלס אונד נאך דריא יאהرען אללעטע אדם דאס גאנצע קאפיטאל איסגעפאללען ווערדען.

נון עגעשטאנד דיער איינע נעיע שווערקייט. אין דיעזער צווייטיל-עדהג עגעשטאממטער קינבע טראט מיט אנפאנגע דיעזעס שול-יאהרעס אין דיא שולע. דער קינבע איזט יאהל אין דיא מאטריקען אלס קאנפעסיאנס-לאזע איינגעטראגען. נאך דעם שול-געזעטצע אבער איזט יעדעס קינד פערפפלכטעט, אן דעם אונטערריכט אין איינער רעליגיאן טהיילצונעהמען. נאמענטליך דער נייעסטע עדלאסס דעס עסטערריכישען קולטוס-מיניסטערס פראנדעט אין עגעשטערגעסטער וויזע, דאס יעדעס קינד איינער בעשטיממטען רעליגיאן צו פאלגען דאבע אויך אין דערזעלבען אונטערריכטעט ווערדען מיססע, דיא עלטערן בעפאנדען זיך נון אן גראססער פערלעגענהייט. אין דער קאטהאלישען רעליגיאן יאללעטע דער פאטער איהן נכט אונטערריכטען לאסسען, אונד זא ער איהן אין דער יידישען רעליגיאן אונטערריכטעט, פערלערט יא זיינע פיריא נאך דעם יאהרטליכע דעם טעסטאמענטעס איהרעס פאטערס דיא ערבשאפט. — דער פאטער, פראנץ פאלמאן, יאללעטע נון געלעגענע מאכען, דאס נאכדעם אין עסטערריך דיא קאנפעסיאנס-לאזען געזעטצליך עקסיסטירען, זא מאגען אויך דיעזע קינדער פאן יעדעם רעליגיאנס-אונטערריכטע בעפרייט ווערדען. — „דענן (זאגטע ער), ווענן דיא עלטערן איינען רעליגיאנס-ווערבעל פאלגעהמען, זא מיסسען זיא דאך נכט אוהרע קינדער אין אוהרעם פיריהערען גלייבען אונטערריכטען! דא ווירד נון יעדען גלייבען פערלאסسען האבען, זא מיסسען ווירד עבענפאללס אינזערע קינדער נכט אין דעם פערלאסسענען גלייבען אונטערריכטען."

דאריין אנטוואורטעטע אבער דיא בעהארדע דעם פראנץ פאלמאן פאלגענדעס: „ווענן דיא דיעזע אוהרע פאלגערונג בייא אוהרעם ערבשאפטס-פראצעססע עבענזא געלעגענ געמאכט העטטען, זא העטטען זיא דען פראצעס פערלארען. זיא האבען יא דען פראצעס נור דעשהאלב גגעוואנגען, ווייל דאס גערכט רייכטגעוויזע צווישען רעליגיאנס-ווערבעל אונד קאנפעסיאנס-לאזיגקייט איינען אונטערשיעד מאכטע. נון שפרייכט יעטצט דיא שול-בעהארדע דאסזעלבע אוהרטהייל פאן יענעם גערכטע אים; זיא זאגט: דאס דיא פאר זעכס יאהرען שטאטגעהאבטע קאנפעסיאנסלאזיגקייט - ערלרונג דער עדהג-לייטע פראגען פאלמאן אונד אننא פיקער נכט אלס רעליגיאנס-ווערבעל אנ-

אונד ערבליקטע דיא פאלקסזוננערין ווייס, וויא זיא מיט שרעקליך ענטשעללטעם אונד פערבראנטעם געזיכטע צוזאמענבראך, ווערהרעד יולאוס הינטער איהר מאדטענבלאס דאשטאנד. וואלפסענער ליעף אויס דעם ציממער, שלוג לערם, דאס דיא נאכבאר-שאפט הערביא"לטע, אלס דיא ליישע אינס צימ-מער דראנגען, פאנדען זיא דען לעדער-ארבייטער יולאוס בעריישט טאדט אויף דעם באדען ליעגען געבליבט זיינער געליעבטען ווייס, דיא דאך נאך אים-מער פערצווייפלונגספאללע יאממער-ריפע אים-שטיעס. ער האטטע נעמליך דאס פרעשבען מיט צאנקאלי אויסגעטרונקען, אין פאלגע דעסען דער טאך אויגענבליקליך איינטראט. דיא הערבי-גערופענען ארצטע אדרעגעטען זאגליך דיא אבער-טראגונג דער ווים אין דאס שפיטאל. דער פאטער דעם אונגליקליכען מערבעגס שטאנד עבען אן דער טהירע זיינעס געשעפטעס, אלס מאן זיינע טאכטער פאראבערטרוג, אהנע דאס ער נאך פאן דעם גאנזען אונגליקספאללע איינע אדגונג דעטטע. דיא ארצטע ערקלערען, דאס דיא פערארגליקטע שווערליך אויפקאמען ווירד. זאללטע זיא טראטצ-דעם אויפקאמען, זא בליבט זיא איממערהין אן בידען אוגען בלינד, ווערהרעד איהר נעזיכט ענטשטעללט איזט, דאס אויך דעסען אנבליק יע-דעם שרעקען אונד נייען אויפלאסט!" — דאס איזט דיא פאלגע פאן לייכטזינניגען ליעבעס-פער-העלטנישסען, דיא מיסטעגס דארט ענטשטעהען, וזא דיא עלטערן צו ווענג וואכזאמקייט בעקונדען. מאלדיג עלטערן לאסען איהרע טאכטער גיכט צור פאלקסזוננערין הערא בילדען, וזא זיא פאר אללער וועלט זיך פראדוצירען מוס. אונד דאנן דעטטע דאך ווענגסטענס דיא מיטטער אדער אי-נע פערוואנדטע דאס מערבען אין דאס אונטער-האלטונס-לאקאל בעגלייטען זאללען, אים זיא פאר פערפיהרונגען אונד אנקניפפונג פאן ליעבעס-פער-העלטנישסען נאך מאגליכקייט צו שטעגען.

* (איבער דען פאלאטאער רובמאד) ווירד בעריכטעט: דיא שווער פערוואונדעטע דיענסט-מאגד בארבארא האלאנישע האט דיא שפראכע וויעדער געוואנגען; דיא אנדע-רע דיענסט-מאגד, מאריא געמעש, האט אגאר-דאס קראנקען-לאגער וויעדער פערלאסען. דאס דירפטע צור עגטדעקונג אללער טהיילנעהמער אן דיעזעס ערשטטערגיגען דרייבמארדע פיעל בייטראגען, דא דיא ביידען דיענסט-מעגדע גנעמערר איבער דען אונגליקס-פאלל איפפהרליכע מטהיילונגען מאכען קאנען. אויך דער 9-יעהריגע קנאבע לעאפאלד גאלד בעפינדעט זיך בעריישט אויף דעם וויג-נע דער בעפסערונג, דאך איזט בייא דעמזעלבען נאך איממער ניכט אללע געפאהר פאראבער. פיר דאס אויפקאמען דער פיר גאלד דאנגען איזט נאך איממער וועגג האפפנונג פארהאנדען. זיא בע-זיטצט וואהל וויעדער איינעגעס בעוואסטזיין: זא איזט איהר בעריישט בעקאנגט, דאס איהר שווייגער-פאפטער מאפנגס אונד איהרעס קליינען קינדעס נאך איממער קיינע אהנונג. מאן קאנן זיא נור מיט שווע-רער מיהע אים בעטטע בעהאלטען, דא זיא אים-מער רופט: „איך ווילל געהען; איך ווילל מיך אום-זעהען, וואס דיא מיינגען מאכען!" — דיא טהיל-נאהמע פיר דיא אונגליקליכע פרייא איזט איינע אללגעמייגע.

* (אונגארישע פרעמיגלאזע.) דיא צעהונג דער אונגארישען פרעמיגלאזע וואר ניכט אס 15-טען נאוועמבער, זאנדערן וויירד ערסט אם 15-טען דעצעמבער שטאטפפינדען. אבער-הויפט ווערדען דיעזע לאזע „עטצט נור דריימאל דעם יאהרעס גנעצאגען.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאן ווייצען וואר גנעפטען מעסט צו מארקט גנעראכטט. דער פערקויף וואר שווא־ך. 8000 מעטצ׳ וואוערדען פערקויפט.

ווייצען, טהיס. 400 מטצ׳ 78 קילא 12·85 גולד. — 200 מטצ׳ 77,5 ק׳ 12.60 גול. 1500 מטצ׳ 77.2 קילא 12·90 גולד. פעסטער-באדען 200 מטצ׳ 77,5 קילא 12·35 גולד. 100 מטצ׳ 77.5 ק׳ 12·15 גול. ווייסגע-בורגער 100 מטצ׳ 73,5 ק׳ 12·15 גולד׳ 500 מעטצ׳ 75.4 קילא —12. גולד.3—100 מעטצ׳-צעגנער 78 קילא 12,66 גולד. 100 מעטצ׳ 74 קילא —12 גולדען. 100 מעטצ׳ 72.2 קילא 11·70 גולדען 100 מעטצ׳-צעגנער 75,5 ק׳ 11.80 גול. — 100 מטצ׳ 74·8 ק׳ 11.75 גול. 100 מטצ׳ 2׳75 ק׳11.90 גולד. 100 מטצ׳ 74. ק׳ 11,80 גולד (אללעס פער דרייא מאנאטע.)

קארן 8,60—8,80 גולד.

גערסטע פיטטער-וואארע 7.30—7.60 גול. מאלצ-וואארע —8.—8,50 גולד.

האפער 7.30—7.35 גולד

קוקורוזן 6,65—6.95 גולד.

רעפס, קאהל פער אויגוסט.פעסטעמבער 1882 13·75 גולדען.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאגראמם וואמט זאק, פייא אב פעסט ;) נו׳ 0 : 22 גולד. 60 קר׳. נומ׳ 1: 21 גול. 80 קר׳, נו׳ 2 : 21 גול. 20 קר׳, נו׳ 3 : 20 גול.40 קר׳ נו׳ 4 : 19 גול. 80 קר׳, נו׳ 5 : 19 גול. 20 קר׳, נו׳ 6 : 18 גול. 20 קר׳, נו׳ 7 : 17 גול. 20 קר׳, נו׳ 8 : 16 גול. 20 קר׳, נו׳ 8½ 15 גולד. — קר׳, פייע קליינע 4 גול. 60 קר׳, נראבע קליינע 4 גולד. 40 קר.

הילזענפרוכט: ערבסען אינגארישע 11—13 גול. לינזען 12—20 גול. ראהע הויזע 5.75—6·25. הויזע בריין 10,75—11 גולד. לינזאבע וויסע באהנען —10.—11, צווייגעל 12.50—12. גולד. לינזאמען 13.75 .14. האנזאמען 8—9. מאהאר — — גולד. — קומעל 26—28. גול. וויקען —.— גול. — מאהן גרויער 36 גול. בלויער 39 גולד. — (אללעס פער 100 קילא.)

שפיריטוס: נייע מעטהארדע אים קליינען 34.50 גולדען. אלטע-מעטהארדע 36,50 גולדען. פער 10000 לטער פערצענט. —

פאאטער מאדם זיא, „ערך האט זיא פאם געשיקע איהרעס מאנגעס אונד איהרעס קליינען קינדעס נאך איממער קיינע אהנונג. מאן קאנן זיא נור מיט שווע-רער מיהע אים בעטטע בעהאלטען, דא זיא אים-מער רופט אים בעטטע בעהאלטען, דא זיא אים-מער רופט: „איך ווילל געהען; איך ווילל מיך אום-זעהען, וואס דיא מיינגען מאכען!" — דיא טהיל-נאהמע פיר דיא אונגליקליכע פרייא איזט איינע אללגעמייגע.

* (אונגארישע פרעמיגלאזע.) דיא צעהונג דער אונגארישען פרעמיגלאזע וואר ניכט אס 15-טען נאוועמבער, זאנדערן וויירד ערסט אם 15-טען דעצעמבער שטאטפפינדען. אבער-הויפט ווערדען דיעזע לאזע „עטצט נור דריימאל דעם יאהרעס גנעצאגען.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאן ווייצען וואר גנעפטען מעסט צו מארקט גנעראכטט. דער פערקויף וואר שווא־ך. 8000 מעטצ׳ וואוערדען פערקויפט.

ווייצען, טהיס. 400 מטצ׳ 78 קילא 12·85 גולד. — 200 מטצ׳ 77,5 ק׳ 12.60 גול. 1500 מטצ׳ 77.2 קילא 12·90 גולד. פעסטער-באדען 200 מטצ׳ 77,5 קילא 12·35 גולד. 100 מטצ׳ 77.5 ק׳ 12·15 גול. ווייסגע-בורגער 100 מטצ׳ 73,5 ק׳ 12·15 גולד׳ 500 מעטצ׳ 75.4 קילא —12. גולד.3—100 מעטצ׳-צעגנער 78 קילא 12,66 גולד. 100 מעטצ׳ 74 קילא —12 גולדען. 100 מעטצ׳ 72.2 קילא 11·70 גולדען 100 מעטצ׳-צעגנער 75,5 ק׳ 11.80 גול. — 100 מטצ׳ 74·8 ק׳ 11.75 גול. 100 מטצ׳ 2׳75 ק׳11.90 גולד. 100 מטצ׳ 74. ק׳ 11,80 גולד (אללעס פער דרייא מאנאטע.)

קארן 8,60—8,80 גולד.

גערסטע פיטטער-וואארע 7.30—7.60 גול. מאלצ-וואארע —8.—8,50 גולד.

האפער 7.30—7.35 גולד

קוקורוזן 6,65—6.95 גולד.

רעפס, קאהל פער אויגוסט.פעסטעמבער 1882 13·75 גולדען.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאגראמם וואמט זאק, פייא אב פעסט ;) נו׳ 0 : 22 גולד. 60 קר׳. נומ׳ 1: 21 גול. 80 קר׳, נו׳ 2 : 21 גול. 20 קר׳, נו׳ 3 : 20 גול.40 קר׳ נו׳ 4 : 19 גול. 80 קר׳, נו׳ 5 : 19 גול. 20 קר׳, נו׳ 6 : 18 גול. 20 קר׳, נו׳ 7 : 17 גול. 20 קר׳, נו׳ 8 : 16 גול. 20 קר׳, נו׳ 8½ 15 גולד. — קר׳, פייע קליינע 4 גול. 60 קר׳, נראבע קליינע 4 גולד. 40 קר.

הילזענפרוכט: ערבסען אינגארישע 11—13 גול. לינזען 12—20 גול. ראהע הויזע 5.75—6·25. הויזע בריין 10,75—11 גולד. לינזאבע וויסע באהנען —10.—11, צווייגעל 12.50—12. גולד. לינזאמען 13.75 .14. האנזאמען 8—9. מאהאר — — גולד. — קומעל 26—28. גול. וויקען —.— גול. — מאהן גרויער 36 גול. בלויער 39 גולדען. — (אללעס פער 100 קילא.)

שפיריטוס: אלטע מעטהארדע פרוטעגע 36 גול. משטעל 60׳28 גולדען.

ווזעטשקעגמוס (לעקוויאר) באנאטער 17—18 גולדען.

קגאפפערן אונגארישע 13.50—14 גול.

האגינ: געלישערטער 31 גולדען. וואכס-האניג 29,75—29,50 גולד

וואכס וואוגעיער 117—118 גולד.

ווייגשטיין 54—65 גול. יע נאך קוואליטעט.

קלעזאמען אונגארישער 58—62 גולד.

גיפסע 18.50—38 גולד.

ליים 38 גול.

ריבאל האפסעלט-ראפפינירטעס 24׳25—35 גול. פער 100 קילאגראמם.

רעפס-קוכען 6,80 גול.

פעטראלעאום 16,75 גולד.

הייטע, וויר נאטירען: פער 100 ק׳ אונגארישע קוה-הייטע112—115גול. אכסענהייטע טראקענע112—114גול. אפהייטע 9,50—10,50 גול.

לעדער נעשעפט, קוה-הייטע 5—6-קילא 225—240 גולד. איינמאל פערזעטצטע טערצען פאן12—15קילא 170—174 גולד, צווייטמאל פערזעטצטע טערצען 16—18 קילא׳ 165—166 גולד. דריטמאל פערזעטצטע טערצען 19—21 קילא 164—167 גולד.

קאלבלעדער, בייגע 9 — 11-קילא 450—465 גולדען. נעגערבלע 6—9-קילא 340—350 גולדען פער 100 קילא.

ווייגנער פרייזע.

ריבאל 33.50 — 34. גולד. פער 100קילא.

שפרייטום 34.75—35. גול. צו25000 לישע-פערצענט.

ווייצען, פערקייפט וואוערדען 25000 מעטער-צטר, פייזע: טהיס-ווייצען 77—78-קילא —13.30—13. גול. פער מעטער-צטר. —

קארן, אונגארישע 67—71-קילאגראמם 9.40 — 9,80 גולד׳ פער מעטער-צטר.

גערסטע סלאוואקישע 9.10—10.10 גולדען.

קוקורוזן, באנאטער 7,35—7,45 גולד.

האפער אונגארישער 8.20 — 8.35 גולדען פער מעטער-צענטער.

רעפס באנאטער 12.75 — 13 גולד. קאהל 14,25 —14.50 גולדען.

ווייצענ-מעהל נו׳ 0: 22.75—23.73 גולד. נו׳ 1: 21.25—22.25 גולד., נו׳ 2 : 20·25—22.05 נו׳3: 18,50—19.50 גולדען, אללעס פער מעטער צטר.

קארן-מעהל נו׳ 1: —18.—19. גולד., נו׳ 2: 15.50—16,50 גולדען פער מעטער-צטר.

לאטטא-צעהונג פאם 12-טען נאוועמבער 1881.

אפען	90	23	80	81	67
לינץ	7	76	56	20	36
טריעסט	89	57	38	36	37

פעראנטוואר׳טליכער רעדאקטעור: מאר׳ ברי׳ריין.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע	קוואלשטע פר. הקטאל.	פער 100 קילאגראמם
	74	—.— —.—
נארדאונגארישע	75	11.60 11.70
„ „ „	76	11.75 11.85
„ „ „	77	11.90—12.00
„ „ „	78	12.05—12.15
„ „ „	79	12.15—12.20
„ „ „	80	12.20—12.25
	—	—.— —.—
פעסטער באדען נייער	75	11.90—12.00
„ „ „	76	12.05—12.15
„ „ „	77	12.20—12.30
„ „ „	78	12.35—12.40
„ „ „	79	12.40—12.45
„ „ „	80	12.50—12.55
	—	—.— —.—
וויסענבורגער	75	12.05—12.15
„ „ „	76	12.20—12.30
„ „ „	77	12.35—12.45
„ „ „	78	12.50—12.55
„ „ „	79	12.55—12.60
„ „ „	80	12.65—12.70
טהייס	75	12.15—12.25
„ „ „	76	12.30—12.40
„ „ „	77	12.45—12.55
„ „ „	78	12.60—12.65
„ „ „	79	12.65—12.70
„ „ „	80	12.75—12.80

פרוכט	קוואלשטע פר. הקטאל.	פער 100 קילאגראמם
קארן	72	8.70—9.—
גערסטע מאלץ	62	—.—
גערסטע פיטטער	62	7.70—7.50
האפער	40	7.65—7.85
קוקורוזן באנאטער	75	6.85—6.80
אדרלוקר	73	6.75—6.80
הייזע	—	—.—
וויצען	פער פריה-יאהר	12.65
„		—.—
„		—.—
קוקורוזן	פריה-יאהר	7.20
נערסטע		—.—
האפער		8.37
„		—.—
רעפס		—.—

באללען-מעהל

		קר.	אל.
נומער	0	22	60
„	1	21	80
„	2	21	20
„	3	20	40
„	4	19	80
„	5	19	20
„	6	18	20
„	7	17	20
„	8	16	20
„	8½	15	—

דער באללען צו 100 קילאגראמם פיס זאק

שפיריטום: אלטע פרוטעגע פרוטעגע . . 36 —
נייע „ כאראפפעל . . 33 —

קורז-טאבעללע פאם 12. נאוועמבער.

געלדסאָרטן	קר.	אל.
וולכעראשע	—	100
דוקאטען	5	60
כעסטרייך׳אונגארישע 8 גולדען גאלד		
שטק (20 פראנקס)	9	37
נאפאלעאנאר	9	37
רוסישע ריינסבאנקנאטען	57	97
(20 מארקשטק)	11	56
מאסקאוער וועגל	1	26

לאזע.		
1854-ער 4פערצענטיגע שטאאטסלאזע	122	25
1860-ער „ נאטגע	133	—
רוסישע „ הארטע	133	50
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	173	30
רוסישע „ 50 „	172	—
האמבורגער פרעמיגלאזע	30	—
פלאמיגער לאזע	25	—
קראקויער לאזע	179	—
קלאוזענבורגער לאזע צו 40 גולדען	40	—
אלטערדאמסטער פרעמיגלאזע	113	—
אינסברוקער לאזע	23	—
רודולפיגער לאזע צו 10 גולדען	16	—
ראמבורגער לאזע „ 20 „	21	—
אגלער לאזע „ 40 „	40	50
מאלאגי לאזע „ 40 „	38	—
וולדשטיין לאזע „ 10 „	20	—
מאלאגי לאזע „ 40 „	52	—
ראוצבורגער לאזע „ 20 „	22	—
פס.-לינגאס לאזע „ 40 „	18	25

	קר.	אל.
	25	40
מאנטלינס לאזע צו 20 גולד׳	127	50
פרעסבורגער לאזע „ 100 „	65	50
רעסאה „ 50 „	30	50
וואלדשטיין-לאזע „ 20 „	—	41
וינער שנעלפעסט-לאזע „ 20 „	122	75
אונגארישע-פרעמיגלאזע צו 100 גולד.	112	25
פרעס-פעאל-לאזע	—	130

ווערטה-פאפיערע		
אונגארישע גאלדרענטע 6%	119	70
רעסאה צו 4 פערצענט	89	80
אונגארישע פאפיערע-רענטע	89	05
אונגארישע נייגרענטע(פאפיערענטע)	99	40
פעסטער פאנאפיער	—	99
דונענבערגער	99	50
פאלאיזער	—	102
בוקארעסט	100	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	—	132
וויינצערלענס-אבלאזונגס-אנלעהען	—	96
פאפיערענע דער אונגארישען באהנען-קרעדיט צו 5 אייזענבאהן	—	103
דער אונגארישען דאמאענקרעדיט-באנק צו 5׳ פערצענט	103	25
דער אונגארישען אללגעמיינען באהנען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5 אייזענבאהן פערצענט	—	100
דער פעסטער	96	75
דער אדריאבאנען	—	167

Budapest, 1881 — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

Eigenthümer u. verfantwortlicher Redacteur: M. REIS.

דיא זיך צו איינער אַרטהאַראַכסן געמינדע קאָנשטיטואירט, דרייא יאָהרע הינדורך איהרע איינגענע אונד איך דיא פּרוהערע געמינדע ערהאַלטען; אָהנעהין האט דיא איסשידענדע פאַרטיא פאַן דעם פּרוהערען געמינדע-פערמאָגען קוינגען נעטצען, דיא מיט פיר איהרע געמינדע אַללעס, אַללעס, נייא אונשאַפען, וואהער אַלזאָ זאָלכע סוممען איפּטרייבען! ווער זעלבסט פּנרען דען מיניסטעריאַל-עראַלאַס פיר יעהר האַרט, ווענן דיא אַרטהאַראַכסען דיעזען עראַלאַס ניכט ריקגענגיג צו מאַכען וויסען, דאַנן איזט קיפּסט אַן איינע טרענגונג זעהר שווער צו דענקען, דיא אינ-מאַנליכיט איינער טרענגונג איזט אבער אום זא עפּפּנדליכער, אַלס אין נעכסטער צייט איים דעם האַבענער-סעמינאַר פּערטיגע פּערגער הערפאַר-גערוען ווערדען, זא מאַנכע פאַרטשרידטס-געמינדע ווידער איהרע האַבענער-שטעללע מיט איינעם זאָל-כען „סעמינאַריסטען" בעזעטצען. דאַס זאָלל אבער אין איינער זאָלכען געמינדע דיא אַרטהאַראַכסע מאַכען, ווענן דיא טרענגונג צור אונ-מאַנליכיט געוואָרדען איזט!

* (דיע פּיצטהיער אונד דאָרט.) דאַס ווייר אין אינגאַרן אין דעפּיצע האַבען, דאַס איזט יאָהל ניכט מעהר מיטטהיילענסיערט. עס גאַב יא זיט דער אינגאַרישען קאָנשטיטוציאָן נאָך קיין איינגעזעס אַהר, אין יעלכעס דיא שאַאַמס-אינהאַלטע צור דערגונג דער שאַאַמס-אינסאַכען איינסיטצער געוועזען ווערען. אינזער דעפּיצעס איזט אַלזאָ איינע אַלל-עראַלל וויעער-ערגענדע קראַנקהייט אין אינזערעם שאַאַמס-לעבען. נון האַט אבער דער עסטערייכישע פינאַנז-מיניסטער, דער דר' דונאַיעווסקי, אַם 14-טען דיעזעס עבענ-פאַלרס זיין באַרשטע פיר דאס יאָהר 1882 דעם דייטשאַטע אינטערבייטעס. עס וואַרען אין דיע-זעס באַרשטע דיא עסטערייכישען שאַאַמס-אינ-נאַהמען אונד שאַאַמס-אינסאַכען אייפּס נענע-עסטע צוזאַמענגעשטעללט. עס שטעללטע זיך דיעביא אבער דערום, דאַס דיא שאַאַמס-אינ-נאַכען בערישענד דאַהער זונד אַלס דיא שאַאַמס-אינגאַהמען, דאַס דעפּיצע בעטראַגט 37 מילל-אָנען. נעבען אייגע ווענע טראַגסלוכע איינזוכע פיר דאַס עסטערייכישע שאַאַמס-פינאַנז-ווענען, ווייר האַבען אַלזאָ הייער אין אינגאַרן נור דען קלי-נען טראַסט, דאַס איך אין עסטערייך דאַס דעפּי-צע צור שטעהענדען קראַנקהייט נעוואָרדען. אבער מאַן דאַרף ניכט פערגעסען, דאַס אום באַרשטע דעם עסטערייכישען פינאַנז-מיניסטערס אויך אייגע שטיר-עראַהאַנג פאַן 13 מילל-אָנען אונגאַרישע אום, אונד טראַטץ דיעזער שטיר-עראַהאַנג דענ-נאָך אבער 37 מילל-אָנען נולדען דעפּיצע; מאַן קאַנן אַלזאָ איינזעהלך זאָגען. דאַסס דאַס דעפּיצע אין

עסטערייך פאַללע 50 מילל-אָנען בעטראַגען; דיא לי-בעראַלע פאַרטיא ווירד נאַטירלך דיעזען טרייגען צוטשאַנד דעם עסטערייכישען פינאַנצוועזען צו איינעם אונגעהייעע נעגען דאַס מיניסטעריאַם מאַאַפּ-פּע בעגעטצען. דיעזעס טאַאַאַפּס-מיניסטעריאַם האַט איממער אויף דיא ווירטשאַפט דער פּרוהע-רען ליבעראַלען רעגיערונג געשמעסען. — גראַף טאַאַאַפּע אונד זיינע קאָללעגען האַבען בים אנטריט-טע אַהרער מיניסטערשאַפט פערשפּראַכען, דאַס קראַנקהאַפטע פינאַנצ-וועזען אין עסטערייך דורך איינע בעסערע ווירטשאַפט גרינדליך צו קוריריען, אונד אַנדאַס איזט דאַס עדרע; נון, דער פינאַנצמיני-טער עראַהאַט דיא שטייערן אום 13 מילל-אָנען אונד טראַגטע אונד אַללדיעס דעם עריגבט זיך דעו-נאָך אין דעפּיצע פאַן אבער 37 מילל-אָנען! אָב עס דער ליבעראַלען פאַרטיא אין פאַלגע דיעזעס אינגעסטיגען באַדשעטס געלינגען ווירד, דאַס מי-נעסטעריאַם טאַאַאַפּס צו שטייערען, איזט זעהר צווייפעלהאַפט. מאַן האַט זיך שאַן אין דאַס דעפּי-צע איזט אין דאַס שולדען-מאַכען אין דער דעפּע-זיטיגען, וויא אין דער עגזיסטיגען דייסהעלפּטע זא הייינגעלעבען. דאַס מאַן זיך דעסהאַלב גאַר ניכט מעהר עראַפּערט. אין דיעזעס וויטע-בלאַטט שרייבט: פאָלגער האַט מאַן נעגאַגט, דיעזער אָדער יענער איזט אין אין „בעסערעס עגזיסט" הינגעגע-נגאַנגען. נון מיט דיעזעס שפּרייכוואָרט אייפּראַרען, דא איך אים „עגזיסט" (דאַס הייסט אין דער עס-טערייכישען דייטש-העלפּטע) דיא שטייער-עראַה-הונג דעפּיצט-קראַנקהייט אונד שולדען-מאַכערייא הערשען!

* (אַ בריעפ טון גראַ.) אין דער געסטרינגען זיטצונג דער אינגאַרישען דעראַגאַיאָן שטעללטען דיא דעלעגירטען טשעכיסאַטאָ, אינסיס פּולסקי אונד סיראַדי דען אנטראַג: דאַס נאַכדעם דיא פאַלגע-שע לאַגע אין אייראָפּאַ איינע פּיעלליכע נעוואָר-דען, זא מאַנע מאַן דיא גראַפען אַרמעע-לאַפּטען פערמינדערן; אינזערע מאַגאַרישע קאָנגעט מיט דיע-זעס נישען בישפּעלע פאַרגאַנגענהייט: — דערעיה זאַגטע גראַף טאָלאָס אונד אַראַש: דאַס עד וואָהל עלבעער עהרלוך דיא צייט הערבייזוטשען, אין וועל-בער איינע אַללגעמיינע אַבריסטונג אין אייראָפּאַ פאַרגאַנגען ווירד, אבער אינזערע מאַגאַרישע לאַנד דען אנגאַנג הייעע ניכט מאַכען. עסטצט איזט נאָך איינע שטאַרקע, צאַהלרייכע אַרמעע צור זי-כערונג דעם פּרוהערען נאַטירגעזעטצעס אונד אינזערע פאַלגע מיט יענען גראַפען אַרבייט נעמייכט זיין אין יאָהרען, פּרוטשאַפטליכען פערהאַלטנס צו דען גלייכ-שטאַרקען שטאַאַטען אייראָפּאַס צו פּפּלע-גען, אונד דאַס לאַנגען ווייר אום זיך לייכטער טהון, דא ווייר אייגע קיינע עראָבערונגען דענקען. ווייר וואָל-

אבער לאַסען וויא אין ווייל פּרייאַכטונגען נעכיט אונד אַפּפּ פערלאָרען וויא דען לייכטערען לוכטשטאַהל אויס דעם נעוכטט אונד אַנדערע אונד ווילדער שטראַטע יעמעס דער יעגען דעראַב; דיא פאַלאַמענדען בלוטע פאַלגען דיא אין קריעגע צוויטען-ווייגען. דאַך דראַנגען וויא אומטער פאַר, אין שמאַלע וועגע פּוהרטע, וויא דען בערג דעניה, דער פאַלאַמענדע שראַהל דעם בלוטעס בעליוכ-טעס שיידערלאַפּ דיא גייטען פּלוטע דעם בערגעס; אייך דאַס נאַהע מעער מיט זיינען אויפגעריסען אונד שי-מענדען וועללען צוינטע דורך דאַס לוכט דעם בלוטעס אייגען שווערדאַפּפען אבגראַבען. דיא לאַנג וואָר אייגע פּוהרטע, נאַמענטליך אַלס דער בלוטען פערשוואַנד אונד דיא נאַנצע נעגענד פאַר איהנען אין פינסטערנים לאַג.

יעטצט ערבליקטען וויא אין איינער האַהע פאַר זיך דען שטעטע אייגען לוכט-שטעגס, דען וויא פּוהרע נעגע-הען, עס וואָר וואָהל קען הייס אין דער נעהע; דאָך גלוהט-טען וויא, אין דער האַהלע, אויס וועלכער דאַס לוכט דראַנג, אייגע מעגלליכע נעשטאַלט צו ערבליקען.

וויא בעטראַפּפען, יעגע האַהע צו ערשטייגען; אויס-מער מעהר זיך נעהערען וויא זיך דעם לוכטע, אונד ענדליך שטאַנדען וויא אין דער אַפּפּנונג אייגער האַהלע דעם בע-נעם, דיא דורך נאַפּע אינבראַנדער נעפאַללענע פּעל-ען-שטיק ערבליקטע צו זיין שיין — אונד אינדעם וויא אין דען רוהם דער האַהלע בליקטען, פּוהלטען וויא זיך אוי-ווילקליך אין פּוהרטע אונד עגזיסטענען ערגיפּפּען.

עס בראַנגטע אין דער האַהלע אין פּוהרע, אינבע-וועלכעס אין נאַכבאַר הייגע: אייגע אייגענען אייזערנען ווילע שטאַנד אייגע לאַטטע אין אייגעם טהיי-

לע דער פּעלס-וואַנד, וויא דאַס פּוהר בראַנגטע, הייגען מעה-רערע יעהרען אין קרייטער-בינדעלן, וועלכע דאַס טראַק-גען אַללטען, אין אַר דעם פּוהר לייגענדער פּוהס שטאַרקע מיט יענען גראַפען אַטטאַלגען אייגען דיא פּוהרע-דען אין, אין דער מיטטע דער האַהלע וואָר מאַן אייגע בולד-ווילע, וועלכע דייא לאַפּפּע אין אַלטטאַמע אייסטעהען טיגע, אונד צוואַר אייגען הונד-, אייגען פּפּעדע- אונד אי-גען בערג-קאַפּפּע.

אבער ניכט אַללין דיעזע נעגענשטענדע וואָרען עס, וועלכע דען אנגעקאָמענען אין אונהייללכע נעפאַהל פערוואַנדטע — נאָך מעהר וואָר עס דער אונבליק דעם אַלטען ווייבעס, וועלכעס אַר דעם פּוהר וויטצעגר, דורך דיא פלאַמענדע בעשיטצונג וואָרדע, — מאַן וויסט פּוהל-ליכט אין קיינעם לאַנדע יא פּוהלע אַלטע ווייבער אַלס אין אישאַלען, אונד אין קיינעם לאַנדע פּרייוואַנדעלע זיך דיא ווייבליכע שאַנהייט אים אַלטער צו אייגער זאָלך אב-שרעקענדען הערליכקייט. אַלס עבען אין דיעזעס לאַנדע, דאַס אַלטע ווייב, וועלכעס וויא ערבליקטע, צוגלייך אייגע אונד נאָך שפּרינג אין אייגער פּרייגאַנגענען שאַנהייט.—יא, דעם דרוזוס קאַם עס וואָר אַר, דעזעס ווייב אייגענער אייגסט אין זייגער הייטאַאַט נעוועזען צו האַבען.

„אַך גלייבע נאַר ניכט (אַנטע דאָרען), דאַסס דאַס אין לעבענדיגעס מענשליכעס וועזען וויא. יעס; דיעס שרעקליכע נעוויכט, דיעזע אונבעזעגלכען שאַרען אויגען, דיעזע בלוטיגע לייפּפּען, דיא אייגנאַלענען בליקען וואַנ-גען, דיא הערראַ שטעטענען באַקען-קאָפּפּען, דיא גלייבע יונגליגע הייס אונד אַנד דאַס לאַנגע, גייטע, אין הייאַר!"

„אַ, אַרט אַאַן הויט; אַרט אַאַן הויט!" (דיעזע דיא שלאַגען, וועלכע דיא בוידען בעגלייטטען) עס איזט דיא הערקאַסע דעם וויטיג!"

„ווער ווייר אויך? (שפּראַך יעטצט אייגע דאַהלע אונד ניסטעד-אַטטיגע שטאַמע) אונד וואָס וועללט איהר הויר?" נס-דיעזע שרעקליכע אונד אַנהיילליכע מאַן, דער נאַהיג אַן צו דער פּוהרטבאַרען ערשיינונג פאַסטע, אונד דער דייאַ-שטטע קיינע לעבענדען שטעריכען, וואָרען פּוהטע, מעהר דיא שטיטע אייגע פאַס נראַבע נעוויטטע פּרייאַטטע נליקטע ווייזענדע איזט דער בענאַכבאַרטען שטאַדט. אין אונדערע בערגענגיסטע פאַלגען ווייר דעם שטאַדטלאַנדע עבען זעס פּוהיעס בי הויעהיר. ווייר ווענן שטיין אונד הלעפּפּאַסען דיעזעס הערדע!"

אינגאַרישען הייבס-

ווערענער ער דיעזעס שפּראַך, שטאַנד-בייר פּוהר אַלטע-ר אונד גינג ווייטענער מיט קרייטענדעס אַטטיטיד אַר אייגער פּרעמדען צו.

„באַאַס ניכטס וויסטען,

„צוריק שקלאַוון!" דיעזע דיא הערקאַנטע אונד אויף דען מאַן דיעזער שרעקליכע אַרבייטאַר-אַפּפּע-ענגסטליך צוריק. — נור דאַס נאַהיג ווערע, — נור דאַס

„קאָמסט מי דאַס פּוהר, וועלכע אַלטע אַרבער מע דיא הערקסע צו דען אנגעקאָמענען דעכטיגען אַפּפּע-אויליג דעם פּוהס; דער קראַנקע אַטטאַלטע אַנד-ווילליגער קאָמענע אויך הער ניט אין אייגע אַנדערע ווילליגקאָמענע, קאַנן איך אויך איך ניכט בעוויללקאָמענע."

(אַרשטעטענע אַאַלוס.)

דען קינדער אינטערריבטעט ווערדען מ׳סטען. דא ווערדען אין בעצג אויפדען דעלינאַנס-אינטערריבט ווידער דיזעלבען שווערקייטען אויפטריבען, וויא אין עסטערייך. — אדער ווידר אויך דער דיא בעשטיממונג וויא ביא איינער הייראטה צווישען קאטהאליקען אונד פראטעסטאנטען געלטען, דאס דיא זאגען אין דער דעלינאַנ דעם פאטערס אונד דיא טאכטער אין דער דעלינאַנ דער מוטטער ערצאגען ווערדען? — אדער ווידר עס גאר דער פריעזן וואהל דער עלטערן איבערלאסען ווערדען, אהרע קינדער אין דער איינען אדער אין דער אנדערען דעלינאַנ צו ערציעהען?

שאן אים נעכסטען מאנאט ווידר דיזעס גזעטצען איבער דיא עהע צווישען כריסטען אונד יודען אים אינגאַרישען ריכסטאג צור פערהאנדלונג געלאנגען, אונד מאן איזט שאן עטצט געשפאנגט דאהין, וואס דער ריכסטאג אין בעציג אויף דיא אים איינער צווייל-עהע עגשטאמענדען קינדער בעשלעסען ווידר:

פערשיעדענע נויאיגקייטען.

"(נאך איינמאל דער מינים-טערראלעס בעצגליך דער גמיינדע-רבנים.) ווי דאבען אין פאריגער נומער דיזען נייען עדלאס קונד בעשפראכען. דא יעדאך פעלט פאלגענדעס בלעטער איינגעשטעהען, דען נאכדען עדלאס נכט צו פערשטעהען, זא וואללען ווי דענזעלבען הייר נאך איינמאל גרעדליך אונד אויפהרליך ערקלערען, דא דיא פאלגעשען בלעטער אין דיא יידישען אנגעלעגענהייטען ווידרלוט נכט גוט איינגעשריבען זינד. ביא דען טרענגונגען אין דען גמיינדען עגשטאנדען געמאך צווייא פראגען: ערסטענס, אב דיא אויסשיידונג פארטיא איהר רעכט אין דעם גמיינזאמען גמיינדע-פערמאגען, צו דעם יא אויך דיא ביהער בייגעזאגען, איינבסט, אדער אבער דען איהר געבורטסגרען אנשטייל אויסבעצאהלט ערהאלט? — פעסטענס, אב דיא אויסשיידונגד פארטיא מיט דעם אינגענבליקע אהרער אויסטריטסע-ערקלערונג פאן יעדער קולטוס-שטייער בעפרייט ווערדע, דיא זאגטע: „עס איזט דאך גגנג, וענן דיא פריהערע גמיינדע אים בעזוגצע דעם גזעאממטען גמיינזאמען פערמאגענס בליבט, וויא קאממט זיא נאך דאצו, פאן דער אויסטריטגענדען פארטיא אויך נאך איינג קולטוס-שטייער צו פארדערן? זאללטע עטוא דיא אויסטריטגענדע פארטיא מיט צ ו י י א רוהטען געבטען ווערדען? — אין דער טהאט נאב עס איינג קירצע צייט. אין דער דיא עגטשיידונג דעם קולטוס-מינסטערס דאהין לויטעט, דאס יעדער מיט דעם אינגענבליקע זייער אויסטריטסע-ערקלערונג פאן יעדער שטייער אן זיינע פריהערע גמיינדע בעפרייט איזט! דא טראט אבער דיא קאנ׳גרעס-קאנצליא אין איזר מאכטע אים מינסטעריאלס פאלגענדע בעהייפטונג געלטענד: „אללע גמיינדען מ׳סטען זיך איפאלאזיג, זאבאלד איינג גמיינדע פאן איינעם מ׳שגלעדע איינע קולטוס-שטייער איינטרייבען וויל, זא ערקלערט דיזעס זאגליך זיינען אויסטריטס אים דער גמיינדע, אים זיך דער קולטוסשטייער-פעליכט צו עגטציעהען, ווער זאללאלזא דיא גמיינדע ערהאלטען, וענן יעדעס מיטגליעד זיינען אויסטריטס בלאס אנצייגען בריכט, אים מעהר קיינג קולטוס-שטייער צו לייסטען? — וויל עטוא דער שטאאט דיא דאבייגער, דיא לעהרער אונד דיא אנסטיגען אנגעשטעלטען גגמיינד-בעאמטען ערהאלטען? — אין פאלגג דיזער אינגאבג ערלעדיגט דער קולטוס-מינסטער שפעטער ערלענגד ענטשיידונג: „יעדער דער אים איינער גמיינדע אויסטריטס, מיט פיר דאס לייפגינדע יאהר דיא אים אין בעריטס דעפארטיטע קולטוס-שטייער אן דיא פריהערע גמיינדע עגטריכטען.“ — דיזע ענטשיידונג ערשיעטע וואהל דיא „טרענגונג. אבער דיא וואהל נאך מאגלך, דיא „טרענגונג“ ווידרע נעמלך פאן נין אב אממער אם ענדע דעם באדשטע-אהרעם פאריגגאממען, דאמיט מאן אים דיא אויסשיידונגען מיטגלעדער קיינע נייע שטייער דעפארלאנגען קאנן! — עטצט ערהעלט אבער דיא קאנגרעס-קאנצליא איינען מינסטעריאל-ערלאס, דער פיר דיא צוזאגפ ענדע טרענגונג צעמלך אינמאגלך מאכט. לויט דיזעס ערלאסעס מוס נעמלך יעדע אויסשיידונגד פארטיא נאך „ערהרענד פאללע דריא יאהרע“ אן דיא פריהערע גמיינדע נין זיינע נעמיינדע אויף דען וונג נאך דער נענענד, וואהרע דאס לוכט קאם. באלד אים איינער געמיינדע ווירד אויסשיידען וואללען, צו דערען ערהאלטונג ער אויך ווייטערהין בייטראגען מוס. דיא ארטהאדאקסע קאנצליא, וועלכע פיר דיא טרענגונג וואר, קעמפפטע אהרערזיטס דאפיר, דאס דיא אויסשיידענדע פארטיא מיט דעם אינגענבליקע אהרער אויסטריטסט-ערקלערונג פאן יעדער לייסטונג אן דיא פריהערע גמיינדע בעפרייט ווערדע. דיא זאגטע: „עס איזט דאך גגנג, וענן דיא פריהערע גמיינדע אים בעזוגצע דעם גזעאממטען גמיינזאמען פערמאגענס בליבט. וויא קאממט זיא נאך דאצו, פאן דער אויסטרעטענדען פארטיא אויך נאך איינג קולטוס-שטייער צו פארדערן? זאללטע עטוא דיא אויסטרעטענדע פארטיא מיט צ ו י י א רוהטען געבטען ווערדען?“ — אין דער טהאט נאב עס איינג קירצע צייט. אין דער דיא עגטשיידונג דעם קולטוס-מינסטערס דאהין לויטעט, דאס יעדער דיזעס זאגליך זיינען אויסטריטס אים דער גמיינדע, אים זיך דער קולטוסשטייער-פעליכט צו עגטציעהען, ווער זאללאלזא דיא גמיינדע ערהאלטען, וענן יעדעס מיטגליעד זיינען אויסטריטס בלאס אנצייגען בריכט, אים מעהר קיינג קולטוס-שטייער צו לייסטען? — וויל עטוא דער שטאאט דיא דאבייגער, דיא לעהרער אונד דיא אנסטיגען אנגעשטעלטען גגמיינד-בעאמטען ערהאלטען?“ — אין פאלגג דיזער אינגאבג ערלעדיגט דער קולטוס-מינסטער שפעטער ערלענגד ענטשיידונג: „יעדער דער אים איינער גמיינדע אויסטריטס, מיט פיר דאס לייפגינדע יאהר דיא אים אין בעריטס דעפארטיטע קולטוס-שטייער אן דיא פריהערע גמיינדע עגטריכטען.“ — דיזע ענטשיידונג ערשיעטע וואהל נאך מאגלך, דיא „טרענגונג. אבער דיא „וואהל נאך מאגלך, דיא „טרענגונג“ ווידרע נעמלך פאן נין אב אממער אם ענדע דעם באדשטע-אהרעם פאריגגאממען, דאמיט מאן אים דיא אויסשיידונגען מיטגלעדער קיינע נייע שטייער דעפארלאנגען קאנן! — עטצט ערהעלט אבער דיא קאנגרעס-קאנצליא איינען מינסטעריאל-ערלאס, דער פיר דיא צוזאגפ ענדע טרענגונג צעמלך אינמאגלך מאכט. לויט דיזעס ערלאסעס מוס נעמלך אויך